

מפתח תשובות נכונות

שאלה	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
תשובה	(2)	(2)	(4)	(2)	(4)	(1)	(4)	(2)	(2)	(2)

שאלה	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
תשובה	(3)	(2)	(3)	(1)	(2)	(1)	(2)	(4)	(1)	(4)

שאלה	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
תשובה	(2)	(3)	(3)	(4)	(2)	(3)	(4)	(1)	(2)	(4)

הסברים

מילים וביטויים (שאלות 1-4)

- איזו מן האפשרויות המוצעות משלימה את המשפט שלהלן בצורה הטובה ביותר?
 בגינתו של דוד שתולים פרחים אדומים ולבנים לסירוגין.
 תשובה (1): למישרין = בלי בעיות; כמו שצריך
 תשובה (2): לסירוגין = לחילופין; פעם כך ופעם כך
 תשובה (3): לאלתר = מיידית; תיכף ומיד
 תשובה (4): למפרע = למילה זו שני פירושים הפוכים: 1. מראש, 2. בדיעבד, באופן רטרואקטיבי
 תשובה (2).
- משמעות המילה **השתנק** היא -
 משמעות המילה '**השתנק**' היא: נחנק, התקשה בנשימה.
 תשובה (2).
- דוד הוא **איש מדון**, כלומר דוד הוא אדם -
 משמעות המילה '**איש מדון**' היא אדם המרבה לריב עם הסובבים.
 תשובה (4).
- למשמעויותיהן של שלוש מארבע המילים הבאות יש מכנה משותף בולט. מה **המילה הנוותרת**?
 פירוש המילים חיפש, ביקש ותר הוא חיפש אחר משהו. פירוש המילה '**מש**' הוא זו.
 תשובה (2).

אנלוגיות (שאלות 5-10)

5. השאלה: **סלח : נוטר טינה -**

היחס : סלח הוא מי שאינו נוטר טינה.
א' הוא מי שאינו ב'

תשובה (1): פלא : חופשי. האם מי שפלא זה מי שאינו חופשי? לא. פלא הוא מי שהפך מישהו אחר ללא חופשי.

תשובה (2): הקיץ : ער. האם מי שהקיץ זה מי שאינו ער? לא. מי שהקיץ הפך לער.

תשובה (3): רץ : ממהר. האם מי שרץ הוא מי שאינו ממהר? לא.

תשובה (4): רווה : צמא. האם מי שרווה הוא מי שאינו צמא? כן. מי שרווה הוא מי ששתה עד שלא היה צמא עוד.

תשובה (4).

6. השאלה: **הושיב : התיישב -**

היחס : מי שהושיב הוא מי שגרם למישהו אחר להתיישב.
א' הוא מי שגרם למישהו אחר לעשות ב'

[יחס אפשרי אחר: א' ו-ב' הן פעולות זהות. א' זה מי שעשה את הפעולה על מישהו אחר, ב' על עצמו.]

תשובה (1): החזיר : חזר. האם מי שהחזיר הוא מי שגרם למישהו אחר לחזור? כן.

תשובה (2): הפריד : התמזג. האם מי שהפריד הוא מי שגרם למישהו אחר להתמזג? לא. להפריד היא פעולה שתוצאתה הפוכה ממיזוג.

תשובה (3): העליב : עלב. האם מי שהעליב הוא מי שגרם למישהו אחר לעלוב? לא. משמעות המילה **לעלוב** היא **להעליב**. מי שהעליב הוא מי שגרם למישהו אחר להיעלב.

תשובה (4): הוזיל : התמקח. האם מי שהוזיל הוא מי שגרם למישהו אחר להתמקח? לא. להתמקח זה לעמוד על המקח, כלומר להתווכח על המחיר, ניתן לומר כי **להתמקח** היא פעולה שמטרתה שמישהו אחר **יוזיל**.

תשובה (1).

7. השאלה: **לפרום : תפור -**

היחס : לפרום זה לבצע פעולה ההופכת משהו להיפך מתפור.
א' זו פעולה ההופכת משהו להיפך מ-ב'

תשובה (1): להמליץ : ראוי. האם **להמליץ** היא פעולה ההופכת משהו להיפך מראוי? לא.

תשובה (2): להגיף : סגור. האם **להגיף** היא פעולה ההופכת משהו להיפך מסגור? לא. להגיף זה לסגור.

תשובה (3): לגהור : שפוף. האם **לגהור** היא פעולה ההופכת משהו להיפך משפוף? לא. לגהור זה להתכופף, כלומר להפוך לשפוף.

תשובה (4): לסוכך : חשוף. האם **לסוכך** היא פעולה ההופכת משהו להיפך מחשוף? כן. לסוכך זה לחפות, לכסות משהו, כלומר להפוך אותו להיפך מחשוף.

תשובה (4).

8. השאלה: **רדה** : **כוורת** - רדה זה הוציא, גרף משהו מתוך (דבש מכוורת או לחם מתנור).

היחס : **רדה** זה הוציא משהו (דבש) מתוך **הכוורת**.
א' זה הוציא משהו מתוך ב'

- תשובה (1): שטף : מים. האם **שטף** זה הוציא משהו מתוך **המים**? לא.
 תשובה (2): שלה : מים. האם **שלה** זה הוציא משהו מתוך **המים**? כן. **שלה** זה הוציא מתוך המים.
 תשובה (3): מהל : מים. האם **מהל** זה הוציא משהו מתוך **המים**? לא. **מהל** זה דילל על ידי הוספת **מים**.
 תשובה (4): גמע : מים. האם **גמע** זה הוציא משהו מתוך **המים**? לא. **גמע** זה שתה **מים** או כל נוזל אחר.
תשובה (2).

9. השאלה: **ענף** : **ענף** - (ענף = בעל ענפים רבים)

היחס : **ענף** הוא משהו בעל מספר רב של **ענפים**.
א' הוא בעל מספר רב של ב'

- תשובה (1): משופם : שפם. האם **משופם** הוא משהו בעל מספר רב של **שפמים**? לא. משופם הוא בעל שפם.
 תשובה (2): טרשי : סלע. האם **טרשי** זה משהו בעל מספר רב של **סלעים**? כן. **טרשי** זה סלעי, כלומר מקום בעל **סלעים** רבים.
 תשובה (3): מתוק : ממתק. האם **מתוק** זה משהו בעל מספר רב של **ממתקים**? לא. **מתוק** זה משהו בעל טעם **מתוק**.
 תשובה (4): פורה : דשן. האם **פורה** זה משהו בעל מספר רב של **דשן**? לא. **דשן** הוא משהו אשר נוהגים להוסיף אותו על מנת שמשהו יהיה **פורה** יותר.
תשובה (2).

10. השאלה: **נחמה פורתא** : **נחמה** - נחמה פורתא היא נחמה כלשהי; חצי נחמה; נחמה קלה

היחס : **נחמה פורתא** היא סוג של **נחמה**, **נחמה** קלה.
א' היא סוג של ב', כאשר א' קטנה/קלה יותר

- תשובה (1): זקן : עול ימים. האם **זקן** הוא סוג של **עול ימים**? לא. **עול ימים** הוא צעיר.
 תשובה (2): הרף עין : פרק זמן. האם **הרף עין** הוא סוג של **פרק זמן**? כן. **הרף עין** הוא **פרק זמן** קצר.
 תשובה (3): שברון לב : עצב. האם **שברון לב** הוא סוג של **עצב**? כן. אולם מכיוון ש**שברון לב** הוא צער עמוק, הרי שתשובה זו אינה מתאימה ליחס שמצאנו.
 תשובה (4): מעשה קונדס : מהתלה. האם **מעשה קונדס** הוא סוג של **מהתלה**? לא. **מעשה קונדס** ו**מהתלה** הן מילים נרדפות.
תשובה (2).

החלפת אותיות (שאלות 11-14)

11. (1) אי אפשר להשתמש בתנור מפני שהוא גורם לקצר ברשת החשמל.
 (2) בעונת הקציר/אסיף נוהגים בני האיכרים לסייע לאבותיהם במלאכתם.
 (3) ערן, אסוף בבקשה את הצעצועים שלך מן הרצפה.
 (4) הספר מעניין, אבל אפשר היה לקצר אותו קצת בלי לפגוע בתוכנו.
 השלשה המתאימה היא ק.צ.ר.
תשובה (3).

12. (1) המכשיר החדש **חולל** מהפכה בשדה הרפואה.

(2) ניצחון הקבוצה **נזקף** לזכותו של המאמן.

(3) בילדותה נהגה ינטל להקיש על גזעי עץ **חלולים**/זקופים.

(4) צעקה רמה פילחה את **חלל** החדר.

השלשה המתאימה היא ח.ל.ל.

תשובה (2).

13. (1) זו הפעם הראשונה שאני מבקר ב**ישוב** מרוחק זה.

(2) **ישבנו** של גיורא עדיין כואב בגלל ההחלטה האומללה ההיא.

(3) כתבנו בבון מדווח על התקדמות בשיחות בין הצדדים **היריבים**.

(4) נציג העובדים פתח את ה**ישיבה** בהצגת מצוקתם של שולחיו.

השלשה המתאימה היא י.ש.ב.

תשובה (3).

14. (1) שמונה שנים **עבדה** דינה בתור פקידה, וכעת היא מנהלת את המדור.

(2) ה**עלילה** מתרחשת באירופה של אמצע המאה הקודמת.

(3) בקיבוץ הייתה נחמה מופקדת על שלומם של עשרים **עוללים/עובדים**.

(4) על אף **תעלוליו** של אחי איני כועס עליו.

השלשה המתאימה היא ע.ל.ל.

תשובה (1).

השלמת משפטים (שאלות 15-19)

15. בסופו של דבר, _____ של ה**כתב** על הדיוק הלשוני _____ : משום ש _____ להקדיש זמן רב לליטוש לשוני של כתבותיו, הוא _____ לעמוד בלוחות הזמנים שקבעה לו העורכת.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): בסופו של דבר, **הקפדתו היתרה** של ה**כתב** על הדיוק הלשוני **הייתה בעוכריו**: משום **שלא השכיל להימנע** מלהקדיש זמן רב לליטוש לשוני של כתבותיו, הוא **יצליח** לעמוד בלוחות הזמנים שקבעה לו העורכת.

המשפט בנוי משני חלקים כאשר החלק השני בא להסביר את הטענה המוצגת בחלק הראשון.

בחלק הראשון נאמר כי ה**כתב** הקפיד מאוד על הדיוק הלשוני והדבר היה בעוכריו, כלומר פגע בו בסופו של דבר. בחלק השני נאמר כי ה**כתב** לא **השכיל להימנע** מלהקדיש זמן רב לליטוש לשוני, מכאן שהוא הקדיש לליטוש הלשוני זמן רב. בהמשך נאמר כי ה**כתב הצליח** לעמוד בלוחות הזמנים. חלק זה אינו הגיוני. אנו מצפים שאם הוא הקדיש זמן רב לליטוש לשוני אז הוא **לא** יצליח לעמוד בלוחות הזמנים. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): בסופו של דבר, **חוסר ההקפדה** של ה**כתב** על הדיוק הלשוני **דווקא הועיל לו**: משום **שהשכיל להימנע** מלהקדיש זמן רב לליטוש לשוני של כתבותיו, הוא **יצליח** לעמוד בלוחות הזמנים שקבעה לו העורכת.

בתחילת המשפט נאמר כי ה**כתב** לא הקפיד על הדיוק הלשוני, והדבר דווקא הועיל לו. המילה "דווקא" מתארת את הניגוד בין העובדה שהוא לא הקפיד (דבר רע) לכך שזה הועיל לו. בסוף המשפט מובא ההסבר לכך: ה**כתב** נמנע מלהקדיש זמן רב לליטוש לשוני של כתבותיו ולכן הוא **יצליח** לעמוד בלוחות הזמנים. זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

16.

_____ אוהב לצפות בסרטיו של פיורקו מכיוון שהוא _____ המטרה העומדת, לדעתי, בבסיס תעשיית הקולנוע. סרט אמור _____ הפן הקשה של המציאות הסובבת אותו, וסרטיו של פיורקו _____ בקשיי היומיום.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): אינני אוהב לצפות בסרטיו של פיורקו מכיוון שהוא מחטיא את המטרה העומדת, לדעתי, בבסיס תעשיית הקולנוע. סרט אמור להשכיח מהצופה את הפן הקשה של המציאות הסובבת אותו, וסרטיו של פיורקו טובים אך אינם מרפים מן העיסוק בקשיי היומיום.

על פי החלק הראשון של המשפט, פיורקו מחטיא את המטרה העומדת בבסיס תעשיית הקולנוע, ולכן הדובר לא אוהב לצפות בסרטיו. בחלק השני מפורטת מטרה זו: הסרט אמור להשכיח מהצופה את הפן הקשה של המציאות, כלומר, הסרט לא צריך לעסוק בקשיי היומיום. אולם, בסוף המשפט נאמר כי סרטיו של פיורקו אינם מרפים מן העיסוק בקשיי היומיום, ולכן מחטיאים את המטרה למרות שהם טובים באופן כללי. זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

17.

_____ מסכים עם הקובעים שכניסה של ספר לרשימת רבי-המכר אינה תלויה _____. לדעתי, _____ גורם השפעה על היקף המכירות של הספר.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): אינני מסכים עם הקובעים שכניסה של ספר לרשימת רבי-המכר אינה תלויה כלל במאמצי השיווק המושקעים בו. לדעתי, יחסי הציבור שנעשים לספר הם גורם שאין לו השפעה על היקף המכירות של הספר.

המשפט מורכב משני חלקים וביניהם קשר של התאמה: החלק הראשון (עד הנקודה) עוסק בשאלה האם כניסה של ספר לרשימת רבי-המכר תלויה או לא במאמצי השיווק המושקעים בו, לדעתו של הדובר. החלק השני נפתח במילה "לדעתי", מכאן שהוא מפרט שנית את אותה הדעה.

על פי התשובה הראשונה, הדובר לא מסכים עם הקובעים שכניסת הספר לרשימה אינה תלויה במאמצי השיווק, במילים אחרות, הוא חושב שהיא כן תלויה בהם. בחלק השני נאמר כי יחסי הציבור שנעשים לספר אין השפעה על היקף המכירות. שני החלקים סותרים זה את זה. תשובה זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): אינני מסכים עם הקובעים שכניסה של ספר לרשימת רבי-המכר אינה תלויה אלא באיכותו של הספר. לדעתי, יחסי ציבור הם גורם בעל השפעה על היקף המכירות של הספר.

משמעות המשפט "אינה תלויה אלא באיכותו של הספר" היא שהכניסה תלויה אך ורק באיכותו של הספר. בתחילת המשפט נאמר שהדובר אינו מסכים עם קביעה זו, כלומר, הוא חושב שכניסת הספר לרשימה תלויה בדברים נוספים. בחלק השני של המשפט, הדובר מפרט כי יחסי ציבור הוא גורם נוסף בעל השפעה על המכירות. יש התאמה בין שני חלקי המשפט. זו התשובה הנכונה.

תשובה (2).

18.

_____ דבריו של ראש שבת העוזרד, שלפיהם בני שבטו _____ באמונה שרוחות המתים מתנקמות במי שאינו מקפיד בכבודן, התרשם גרוסמן כי מנהגם של בני השבט להעלות מנחות לרוחות _____ מן הכבוד שהם רוחשים להן, _____ מן החשש מפגיעתן.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): בשל דבריו של ראש שבת העוזרד, שלפיהם בני שבטו חדלו זה מכבר מלהחזיק באמונה שרוחות המתים מתנקמות במי שאינו מקפיד בכבודן, התרשם גרוסמן כי מנהגם של בני השבט להעלות מנחות לרוחות אינו נובע רק מן הכבוד שהם רוחשים להן, אלא גם מן החשש מפגיעתן.

המשפט בנוי משני חלקים: בחלק הראשון מתוארים דבריו של ראש שבת העוזרד בנוגע לאמונתם של בני שבטו, ובחלק השני התרשמותו של גרוסמן לגבי מנהגם של בני השבט להעלות מנחות לרוחות.

על פי תשובה זו, צריכה להיות התאמה בין דברי ראש השבט לבין התרשמותו של גרוסמן ("בשלי"). בחלק הראשון אומר ראש השבט כי בני שבטו חדלו זה מכבר (=לפני זמן רב) מלהחזיק באמונה שרוחות המתים מתנקמות במי שאינו מכבד אותן. כלומר, בני השבט אינם מאמינים שהרוחות יתנקמו בהם. בחלק השני גרוסמן התרשם כי בני השבט מעלים מנחות לרוחות בגלל שהם מכבדים אותם וגם בגלל שהם חוששים מפגיעתן. שני החלקים סותרים זה את זה. זו אינה התשובה הנכונה.

אוקטובר 2011 - הסברים לפרק 1 בחשיבה מילולית

תשובה (2): חרף דבריו של ראש שבת העוזרד, שלפיהם בני שבטו **כבר אינם מחזיקים** באמונה שרוחות המתים מתנקמות במי שאינו מקפיד בכבודן, התרשם גרוסמן כי מנהגם של בני השבט להעלות מנחות לרוחות **נובע בעיקר** מן הכבוד שהם רוחשים להן, **ולא** מן החשש מפגיעתן.

על פי תשובה זו, צריך להיות ניגוד בין דברי ראש השבט לבין התרשמותו של גרוסמן ("חרף"). בחלק הראשון אומר ראש השבט כי בשני שבטו אינם מאמינים שרוחות המתים יתנקמו בהם. בחלק השני התרשם גרוסמן כי בני השבט מעלים מנחות לרוחות מכיוון שהם רוחשים להם כבוד ולא בגלל שהם חוששים מנקמה. שני החלקים מתאימים זה לזה. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): **בשל** דבריו של ראש שבת העוזרד, שלפיהם בני שבטו **מחזיקים** באמונה שרוחות המתים מתנקמות במי שאינו מקפיד בכבודן, התרשם גרוסמן כי מנהגם של בני השבט להעלות מנחות לרוחות **אמנם אינו נובע** מן הכבוד שהם רוחשים להן, **אך גם לא** מן החשש מפגיעתן.

על פי תשובה זו, צריכה להיות התאמה בין דברי ראש השבט לבין התרשמותו של גרוסמן ("בשל"). בחלק הראשון אומר ראש השבט כי בני שבטו מאמינים שרוחות המתים מתנקמות במי שאינו מכבד אותן. בחלק השני גרוסמן התרשם כי בני השבט מעלים מנחות לרוחות, לא בגלל שהם מכבדים אותן, וגם לא בגלל שהם חוששים מנקמה. שני החלקים סותרים זה את זה. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (4): **חרף** דבריו של ראש שבת העוזרד, שלפיהם בני שבטו **מעולם לא חדלו מלהחזיק** באמונה שרוחות המתים מתנקמות במי שאינו מקפיד בכבודן, התרשם גרוסמן כי מנהגם של בני השבט להעלות מנחות לרוחות **נובע בעיקר** מן הכבוד שהם רוחשים להן, **ולא** מן החשש מפגיעתן.

על פי תשובה זו, צריך להיות ניגוד בין דברי ראש השבט לבין התרשמותו של גרוסמן ("חרף"). בחלק הראשון אומר ראש השבט כי בני שבטו מעולם לא חדלו מלהחזיק באמונה שרוחות המתים מתנקמות במי שלא מכבד אותן, כלומר, הם עדיין מאמינים שהרוחות מתנקמות. בחלק השני גרוסמן התרשם כי בני השבט מעלים מנחות לרוחות, בעיקר מפני שהם מכבדים אותן, **ולא** בגלל החשש מנקמה. שני החלקים סותרים זה את זה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (4).

19. מתוך שתי הדרישות שהצגתם לפניו, נענה מר שאולי רק לאחת. אני מעריך שאם תערערו על החלטתו, _____ הסיכויים שהוא _____ עמדתו בעניין הדרישה _____, _____ לכם לעשות זאת.

נציב את התשובה הראשונה, ובאמצעות בדיקתה ננתח את המשפט:

תשובה (1): מתוך שתי הדרישות שהצגתם לפניו, נענה מר שאולי רק לאחת. אני מעריך שאם תערערו על החלטתו, **נמוכים** הסיכויים שהוא **לא יגמיש את** עמדתו בעניין הדרישה **שדחה**, **ואף על פי כן אינני מייעץ** לכם לעשות זאת.

המשפט נפתח בהצגת העובדה שמר שאולי נענה רק לאחת מתוך שתי הדרישות שהוצגו לפניו. שאר המשפט מחולק לשני חלקים והקשר ביניהם. בחלק הראשון הדובר מעריך מה יקרה אם יערערו על החלטתו של שאולי (האם הוא ישנה את החלטתו או לא), ובחלק השני הדובר מייעץ האם כדאי או לא לערער על החלטה.

בתשובה זו נאמר בחלק הראשון כי אם יערערו על החלטה נמוכים הסיכויים שהוא לא יגמיש את עמדתו בעניין הדרישה שדחה, משמע, רוב הסיכויים שהוא יגמיש את עמדתו ויקבל את הדרישה שדחה בעבר. למרות זאת, בסוף המשפט הדובר מייעץ לא לערער על החלטה. החלקים מנוגדים זה לזה, ומילת הקישור "ואף על פי כן" מתאימה. זו התשובה הנכונה.

תשובה (1).

היגיון (שאלות 20-25)

20. **השאלה:** נתונים:

א. מדיירי רחוב הגיא, שום דייר אינו מעשן.

ב. כל דיירי שכונת העמק, ורק הם, נוהגים לעסוק בספורט.

הוספה של איזה מן הנתונים הבאים תאפשר להסיק **בוודאות** כי רחוב הגיא נמצא בשכונת העמק?

פיתרון: מנתון א' ניתן להבין כי כל מי שגר ברחוב הגיא אינו מעשן, אולם לא כל מי שלא מעשן גר ברחוב הגיא, יתכן כי ישנם אנשים שלא מעשנים וגרים ברחובות אחרים.

אוקטובר 2011 - הסברים לפרק 1 בחשיבה מילולית

מנתון ב' ניתן להסיק כי כל מי שגר בשכונת העמק נוהג לעסוק בספורט, וכמו כן כי בהכרח כל מי שאינו גר בשכונת העמק בוודאות אינו עוסק בספורט.

מכיוון שהמסקנה המבוקשת מתייחסת לתושבי רחוב הגיא, הרי שעלינו לחפש מידע נוסף לגבי תושבי רחוב הגיא (שהם הזכור אינם מעשנים). אם נדע שכל מי שאינו מעשן עוסק בספורט, הרי שבמידע זה גר בשכונת העמק, שכן הרי רק תושבי שכונת העמק עוסקים בספורט. תשובה (4) מאפשרת לנו להסיק שכל מי שגר ברחוב הגיא גר גם בשכונת העמק, ומכאן שרחוב הגיא נמצא בשכונת העמק.

תשובה (4).

21.

השאלה : ידוע כי :

- א. מי שלא עושה, לא טועה.
- ב. רק מי שטועה עשוי להתנצל.
- ג. כל מי שמתנצל - סולחים לו.

איזה מהמצבים הבאים **אינו** אפשרי?

פיתרון : נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1) : אורית עשתה, וסלחו לה.

נבדוק מה אנו יודעים על מי שעושה. לפי טענה א' כל מי שלא עושה לא טועה, לא ניתן להסיק מכך שום דבר לגבי מי שכן עושה. יתכן שמי שעושה טועה ויתכן שהוא אינו טועה. לכן יתכן אמנם שאורית טעתה, התנצלה וסלחו לה. אולם מכיוון ששאלו מה **אינו** אפשרי, זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2) : דניאל לא עשה אך התנצל.

לפי טענה א' אם דניאל לא עשה הרי שהוא לא טעה. לפי טענה ב' רק מי שטועה עשוי להתנצל, כלומר, מי שלא טועה לא מתנצל אף פעם. מכאן אנו מסיקים כי לא יתכן כי דניאל התנצל. זו התשובה הנכונה ואין צורך לבדוק תשובות נוספות.

תשובה (2).

22.

השאלה : צירופן של ארבע הטענות שלהלן יוצר סתירה.

השמטת איזו מהטענות **לא** תיישב את הסתירה?

פיתרון : בשאלות מסוג זה יש להשמיט כל פעם תשובה ולבדוק האם לאחר השמטתה התקבל המצב המבוקש.

תשובה (1) : אם נשמיט את תשובה (1), נישאר עם שלושת הטענות הבאות : גיל גבוה מאבי, דני גבוה מאבי, ברוך גבוה מגיל. ניתן לסדר את הגבהים באופן הבא -

אין כאן סתירה ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

ברוך
גיל
דני
אבי

תשובה (2) : אם נשמיט את תשובה (2), נישאר עם שלושת הטענות הבאות : אבי גבוה מברוך, דני גבוה מאבי, ברוך גבוה מגיל. ניתן לסדר את הגבהים באופן הבא -

אין כאן סתירה ולכן זו אינה התשובה הנכונה.

דני
אבי
ברוך
גיל

תשובה (3) : אם נשמיט את תשובה (3), נישאר עם שלושת הטענות הבאות : אבי גבוה מברוך, גיל גבוה מאבי, ברוך גבוה מגיל. הטענות סותרות זו את זו ולכן זו התשובה הנכונה. אין צורך להמשיך ולבדוק.

תשובה (3).

23.

השאלה: צבעו של יצור יכול להיות אדום או כחול, וצורתו יכולה להיות או עגולה או מרובעת.

מראת קסמים מעוותת את דמותו של המתבונן בה לפי הכללים הבאים:

- בבואתו של כל יצור היא אדומה.

- בבואתו של כל יצור היא מרובעת.

אבל אם יצור הוא גם כחול וגם עגול, המראה **אינה** מעוותת את דמותו.

שני יצורים השונים זה מזה **או** בצבעם **או** בצורתם, מתבוננים במראה. לפיכך -

פיתרון: על פי נתוני השאלה בהכרח אין לשני היצורים שתי תכונות זהות ועליהם להיות לפחות בעלי תכונה אחת השונה, או שהם בעלי צורה שונה, או שהם בעלי צבע שונה. נבדוק את התשובות.

תשובה (1): אם שני היצורים עגולים, בבואותיהם זהות זו לזו הן בצבען והן בצורתן.

כאמור, אם שני היצורים עגולים אז צבעו של אחד מהם הוא אדום ושל השני הוא כחול.

על פי הכללים בשאלה, בבואתו של היצור העגול והאדום תהיה אדומה ומרובעת, ומכיוון שבבואתו של היצור הכחול והעגול אינה מתעוותת היא תישאר כחולה ועגולה. לפיכך בבואותיהם של שני היצורים אינן זהות. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (2): אם שני היצורים אדומים, בבואותיהם שונות זו מזו הן בצבען והן בצורתן.

אם שני היצורים אדומים, הרי שבהכרח צורתם שונה, ולפיכך אחד מהם עגול והשני מרובע. על פי

הכללים, בבואתו של כל יצור היא מרובעת ובבואתו של כל יצור היא אדומה אלא אם כן הוא גם עגול וגם כחול, מכיוון שאף אחד מהיצורים אינו עגול וכחול הרי שעל פי הכללים בשאלה בבואותיהם של שני היצורים יהיו אדומות ומרובעות. זו אינה התשובה הנכונה.

תשובה (3): אם שני היצורים כחולים, בבואותיהם שונות זו מזו הן בצבען והן בצורתן.

אם שני היצורים כחולים הרי שבהכרח אחד מהם יהיה עגול והשני מרובע. על פי הכללים בשאלה,

בבואתו של היצור הכחול והמרובע תהיה אדומה ומרובעת, ובבואתו של היצור הכחול והעגול אינה מתעוותת ולכן נשארת כחולה ועגולה. שתי הבבואות שונות זו מזו הן בצבען והן בצורתן. זו התשובה הנכונה ואין צורך להמשיך לבדוק.

תשובה (3).

24.

השאלה:

המלכה לדייגו: "אם תקבל ממני ספינות חדשות ולא תגלה מעבר ימי להודו, אכלא אותך בבור."

המלך לדייגו: "אם תגלה מעבר ימי להודו ולא תביא לי זהב, אלקה אותך בכיכר."

אסמרלדה לדייגו: "אם תיכלא בבור או תולקה בכיכר, לא אנשא לך."

ידוע כי דייגו גילה מעבר ימי להודו, ונשא את אסמרלדה לאישה.

איזה מהמצבים הבאים **ייתכן** אך **אינו הכרחי**?

פיתרון: נשאלנו מה ייתכן אך אינו הכרחי, לכן עלינו לחפש תשובה שאינה סותרת את הנתונים אבל היא אינה הכרחית, כלומר, יתכן שהיא נכונה אך יתכן גם שהיא לא נכונה. ידוע כי דייגו נשא את אסמרלדה לאישה, לכן לפי המשפט השלישי מתחייב שהוא לא נכלא בבור וגם לא הולקה בכיכר, תשובות (1) ו-(3) נפסלות מפני שהן הכרחיות.

בנוסף, ידוע כי דייגו גילה מעבר ימי להודו, לפי המשפט השני אם בנוסף לכך הוא לא הביא למלך זהב, אז בהכרח הוא הולקה בכיכר, ואז לא יתכן שנשא את אסמרלדה לאישה. לכן מתחייב גם שדייגו הביא למלך זהב. גם תשובה (2) נפסלת כי היא הכרחית. תשובה (4) היא התשובה הנכונה.

תשובה (4).

25.

השאלה: נתון: אבא של רן אופה בכל חודש יותר עוגות גבינה מעוגות תפוחים.

מסקנה: רן אוהב עוגות גבינה יותר מעוגות תפוחים.

איזו מהטענות הבאות **אינה מחלישה** את המסקנה?

פיתרון: לפי המסקנה, העובדה שאבא של רן אופה בכל חודש יותר עוגות גבינה מעוגות תפוחים מעידה על כך שרן אוהב עוגות גבינה יותר מעוגות תפוחים. נבדוק לגבי כל אחת מהתשובות המוצעות האם היא מחזקת או מחלישה את המסקנה.

תשובה (1): אבא של רן סבור שעוגות גבינה מזינות יותר מעוגות תפוחים.

טענה זו מחלישה את המסקנה מפני שהיא מספקת הסבר חלופי לשאלה מדוע אבא של רן אופה יותר עוגות גבינה. יתכן שהסיבה לכך היא שהוא סבור שהן מזינות יותר ולא בגלל שרן אוהב אותן יותר מעוגות תפוחים.

תשובה (2): עוגות תפוחים פחות מסובכות להכנה מעוגות גבינה. טענה זו מחזקת את המסקנה. אם עוגות הגבינה מסובכות יותר להכנה ובכל זאת אבא של רן אופה אותן יותר, כנראה שרן ממש אוהב עוגות גבינה.

תשובה (2).

הבנת הנקרא (שאלות 26-30)

26. השאלה: לחיצה על "מתגים" (שורה 9) לא מתאימים משולה ל____, והיא תביא לידי ____.

פיתרון: בפסקה הראשונה ישנה השוואה בין טקס הקרבת קורבנות בדתות המערביות לעומת הקרבת הקורבנות בפולחן סביב הוודות. בעולם המערבי האל יכול להפעיל שיקול דעת ולהחליט האם לקבל את הקורבן או לדחות אותו, ולעומת זאת בפולחן סביב הוודות האלים אינם בעלי שיקול דעת. "אם אדם מקריב קרבן תוך הקפדה על כל כללי הטקס, חייבים האלים להיענות לבקשה שלשמה הוקרב" (שורות 7-8). על פי סוף הפסקה, הדבר דומה להפעלת מכשיר חשמלי, אם לוחצים על המתגים המתאימים (מקפידים על כללי הטקס) אז המכשיר החשמלי יעבוד בצורה תקינה (האל יענה לבקשה). מכך ניתן להסיק שלחיצה על מתגים לא מתאימים שקולה לחוסר הקפדה על כללי הטקס, והתוצאה היא שהמכשיר החשמלי לא יעבוד כהלכה, ובאופן שקול, הבקשה לא תענה.

תשובה (3).

27. השאלה: על פי הקטע, איזה מהפירושים הבאים היה יכול להיות פירוש של המימסה לוודה המספרת על פורענות שפקדה אל שהתעלל בחלשים ממנו?

פיתרון: המימסה מעניקה לוודות פירוש שלפיו לכל משפט יש משמעות התנהגותית. "על פי המימסה, כל שיר בוודות המספר על עלילותיו של אל מסויים – אין לקבלו כפשוטו, אלא יש לראותו כאילו הוא מיועד להנחות את האדם לפעולה מסויימת או להניאו מפעולה אחרת" (שורות 15-17). מכאן ששיר המספר על אל שהתעלל בחלשים ממנו וכתוצאה מכך פקדה אותו פורענות בא להניא את האדם מלהתעלל בחלשים ממנו.

תשובה (4).

28. השאלה: איזו מהטענות הבאות אינה מוזכרת בקטע בנוגע לאנשי אסכולת המימסה?

פיתרון: נבדוק את התשובות ונחפש היכן הן מוזכרות בקטע.

תשובה (1): הם ספגו ביקורת מצד דתות אחרות.

טענה זו אינה מוזכרת בקטע. נאמר שהשקפתה של המימסה שונה מהשקפתן של הדתות המערביות, אך לא נאמר שהם ספגו ביקורת. זו התשובה הנכונה.

תשובה (2): הם ניסו להעניק לדת משמעות ברורה ושיטתית.

בשורות 10-11 נאמר: "כאלף שנים אחרי שנכתבו הוודות התפתחה המימסה, אסכולה פילוסופית אשר שמה לה מטרה לתת להן פרשנות עקבית ולהעניק לדת הקשורה בהן משמעות ברורה." תשובה זו נפסלת.

תשובה (3): הם טענו שכתבי הקודש נצחיים.

שורות 16-24: "מבחינת המימסה, כתבי הקודש אינם יצירתו של אל, שכן הם היו קיימים מאז ומעולם – הם מעולם לא נוצרו, ולכן אין סיבה להניח שביום מן הימים יאבד תוקפם". תשובה זו נפסלת.

תשובה (4): הם טענו שאין לקבל את הוודות כפשוטן.

שורות 15-16: "על פי המימסה, כל שיר בוודות המספר על עלילותיו של אל מסויים – אין לקבלו כפשוטו...". תשובה זו נפסלת.

תשובה (1).

29. השאלה: "אם כתבי הקודש ניתנו לאדם מידי האל במקום מסוים ובזמן מסוים, די בכך כדי שלא יקבלם כאילו היו קדושים ומחייבים" (שורות 21-22), משום ש-

פיתרון: בהמשך למשפט זה נאמר: "אם הם ניתנו בזמן מסויים, הם אינם נצחיים...". (שורה 22). לפי השקפה זו יתכן כי אותה אלוהות שמסרה את כתבי הקודש תוכל בעתיד לקחת אותם או לבטל את תוקפם, ולכן אין לראות בהם כקדושים ומחייבים.

תשובה (2).

30. השאלה: בנוגע לאילו נקודות מציג הקטע הבדלים משמעותיים בין התפיסות ההודיות לבין התפיסות המקובלות בדתות המערביות?

פיתרון: על פי הפסקה הראשונה ישנו הבדל משמעותי בין התפיסה ההודית לבין תפיסת הדתות המערביות בנוגע לאוטונומיה של האל בקבלת קורבנות. על פי התפיסה המערבית האל הוא אוטונומי, כלומר מחליט באופן עצמאי על קבלת הקורבן או דחייתו. לעומת זאת, על פי התפיסה ההודית האל אינו מפעיל שיקול דעת, ואם טקס הקרבת הקורבנות נעשה על פי החוקים האל מחוייב לקבל את הקורבן. כמו כן, בפסקה השלישית מוזכר הבדל נוסף בין הגישות, לגבי מקור תקפותם של כתבי הקודש. לפי התפיסה המערבית המקור לתקפותם של כתבי הקודש הוא חיצוני, כלומר הוא נובע מהענקתם מידי האלים. לפי התפיסה ההודית, המקור לתקפותם הוא פנימי וטמון בהם עצמם.

תשובה (4).
